

Süstel süstla vastu

Sirje Mäearu

Varem piisas süstimisriista märkimiseks sõnast *süstal*. Kui tulid käibele süstlad, mida sai kasutada vaid üks kord, tekkis vajadus eristuse järele. Kasutusulatuselt vastanduvaid süstlatüüpe on nimetatud mitut moodi: *ühekordselt kasutatav süstal*, *ühekordne süstal*, *ühekordse kasutusega süstal*, *süstal ühekordseks kasutamiseks* ning *korduvalt kasutatav süstal*, *korduvkasutatav süstal*, *korduva kasutusega süstal*, *korduvkasutusega süstal*, *süstal korduvaks kasutuseks*. Seesuguste kirjeldavate keelendite asemel soovivad keelekorraldajad liitsõnu *ühekorrasüstal* ja *püsisüstal* (sobida võiks ka *mitmekorrasüstal*).

Edasi vajati sõna, et nimetada süstalt, mis on juba ette ära täidetud ehk eeltäidetud. Üht ja ainsat võimalust – teha uus tuletis *süst*-tüve toel – nägid need, kes pakkusid sõna *süstel*. Ent nagu keelekorraldajad juba ette arvasid, võib sarnase kuju ja ligilähedase tähendusega sõna kasutuselevõtt tekitada segadust. Seda näitavad ka Google'i otsingud: *süstel* ei täida talle pandud funktsiooni, vaid käibib sõna *süstal* täissünonüümina (näiteks ühendis *eeltäidetud süstel*, tähendades seega siis eeltäidetud eeltäidetud süstalt).

Eesti keele instituudi keelenõuandjailt on küsitud eeskätt *süstel*-sõna käänamist, sest ei suudeta otsustada, kas *e*-vokaal kaob või ei ja mis on tüvevokaal (kas *i* või *a*). Käänata saaks õigupoolest mitut moodi, näiteks *süstel* : *süstli* : *süstlit* (nagu *number* : *numbri* : *numbrit*), *süstel* : *süsteli* : *süstelit* (nagu *redel* : *redeli* : *redelit*), *süstel* : *süstla* : *süstelt* (nagu *astel* : *astla* : *astelt*).

Küsimused *süstel*-sõna kasutamise ja käänamise kohta on saanud siiski vastuse, et keelekorraldajad seda sõna ei soovita. Kasutada võiks liitsõna *eeltäitesüstal* või sõnaühendit *eeltäide-*

tud süstal. Kõik kolm süstlatüüpi – *püsisüstla, ühekorrasüstla* ja *eeltäitesüstla* ehk *eeltäidetud süstla* – esitab ka kirjakeele normi alus „Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2006”.

Eesti Arst 2007, nr 4